

Stempel kr. 400,-

Akt: Skab nr.
(Udfyldes af dommerkontoret)

Justitsministeriets genpart
Sags nr.

(Ejerlejlighedsnr.)

Gade og husnr.

Anmelder:

**Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds**
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 72 22 05

Overfredningsnævnets afgørelse

af 23. november 1987

om fredning af et område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager Kommuner, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

Fredningsnævnet for Sønderjyllands Amts Sydlige Fredningskreds har ved en afgørelse af 1. juli 1983 bestemt fredning af et ca. 750 ha stort område omkring Dybbøl landsby i Sønderborg Kommune og ved Vemmingbund i Broager Kommune. Fredningen omfattede helt eller delvis 92 ejendomme (løbenumre) i privat eje og 7 ejendomme i offentligt eje.

Fredningssagen er rejst i 1974 af det daværende Fredningsplanudvalg for Sønderjyllands Amt for et noget større område. Sagens rejsning blev bekendtgjort i 1976. Efter Fredningsplanudvalgets nedlæggelse er sagen videreført af Sønderjyllands Amtsråd i samarbejde med Sønderborg Byråd og med Danmarks Naturfredningsforening som medrekvisit.

Fredningsnævnets afgørelse er i medfør af naturfredningslovens § 25 forelagt Overfredningsnævnet til efterprøvelse. Afgørelsen er endvidere påklaget til Overfredningsnævnet af 39 private ejere, hvoraf nu 35 er repræsenteret af Landskontoret for Landboret, samt af Miljøministeriet v/den daværende Fredningsstyrelse.

DSS 88315195
45_C_521
Bulk Sort / Hvid

1019660

Fredningssagens baggrund og forløb.

Efter en landsindsamling kort efter genforeningen i 1920 modtog staten en del af skansearealet ved Dybbøl som gave. Siden 1920'erne er der gennemført adskillige større og mindre fredninger omkring skanserne med det hovedformål at forbyde eller dog regulere bebyggelse samt hindre beplantning i større omfang. I 1945 modtog staten det resterende skanseareal som gave. Hele skanseområdet udgør i dag en del af nationalparken "Dybbøl Skanser", der administreres af Miljøministeriet. Staten har siden 1961 købt flere ejendomme inden for nationalparkens område, og nogle bygninger er fjernet for at frilægge skanseområdet.

Det daværende Fredningsplanudvalg for Sønderjyllands Amt vedtog i 1962 en fredningsplan for den ca. 30 km lange kyststrækning fra Dybbøl Banke til Egersund og rejste som nævnt i 1974 fredningssag til opfølgning af planen for så vidt angår Dybbølområdet, ialt ca. 820 ha. Ønsket om fredning af dette område havde sin baggrund ikke alene i områdets historiske betydning, men også i dets landskabelige variation med værdifulde udsigter og i de geologiske interesser, der er knyttet til området. Den umiddelbare anledning til rejsningen af fredningssagen var udflytning af en landbrugs-ejendoms bygninger til et areal syd for Flensborg landevej.

Sønderjyllands Amtsråd fremsatte i 1982 et revideret fredningsforslag, der bl.a. begrænsede det område, der ønskedes fredet, til ca. 750 ha, heraf henved 5 ha beliggende i byzone ved Dybbøl landsby.

Miljøministeriet nedsatte i 1981 et rådgivende midlertidigt Dybbøludvalg, der fik til hovedopgave at udarbejde en samlet plan og en samlet politik for Dybbøl-områdets fremtræden. Udvalget skal med udgangspunkt i en kortlægning af områdets nuværende tilstand, funktion og muligheder udarbejde forslag til områdets fremtidige anvendelse og fremtræden, drift og pleje. Udvalgets arbejde er endnu ikke afsluttet.

Under Fredningsnævnets behandling af fredningssagen blev Amtsrådets reviderede fredningsforslag støttet af Sønderborg Byråd, Broager Kommunalbestyrelse og Sundeved Kommunalbestyrelse (idet ca. 1 ha dengang lå i Sundeved

Kommune) alene med det forbehold, at fredningen ikke burde hindre udflytning af landbrugsbygninger. Statens Jordlovsudvalg ønskede ligeledes en sådan udflytningsmulighed. Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsstyrelsen anbefalede fredningsforslaget uden eller dog med stærkt begrænset udflytningsmulighed. 37 private ejere var repræsenteret af Landskontoret for Landboret og kunne acceptere fredningen, hvis udflytning blev tilladt, og hvis nogle af de øvrige fredningsbestemmelser om landbrugsdrift og -byggeri blev lempet i forhold til forslaget. Enkelte andre private ejere udtalte sig imod en fredning.

Ved afgørelsen af 1. juli 1983 fulgte Fredningsnævnet i det væsentlige det reviderede fredningsforslag. Om udflytning af landbrugsbygninger blev det bestemt, at Fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningens forbud mod opførelse af ny bebyggelse, hvis en landbrugsejendom ikke kan drives økonomisk forsvarligt med den hidtidige beliggenhed af ejendommens bygninger, men at Fredningsnævnet kan afvise den af ejeren ønskede beliggenhed af de nye bygninger, hvis den med den ønskede udformning af bygningerne er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

Områdets retlige status.

Hele området er landzone bortset fra mindre arealer ved Dybbøl landsby, der blev udlagt som mellemzone i en byudviklingsplan og derfor siden 1970 har været byzone, og bortset fra mindre arealer i sommerhusområde ved Vemmingbund. Fredningsområdets afgrænsning mod Dybbøl landsby er sammenfaldende med grænsen for en af Sønderborg Byråd den 21. januar 1981 endeligt vedtaget lokalplan for den østlige del af Dybbøl landsby. Lokalplanens formål er at fastholde det eksisterende landsbymiljø.

Ialt 260 ha i fredningsområdet er omfattet af tidligere gennemførte fredninger, og henved halvdelen af disse arealer er i offentligt eje. 89 ha er omfattet af lovens § 53 om beskyttelse af omgivelserne til jordfaste

fortidsminder. Af de kystnære arealer er 46 ha omfattet af lovens § 46 om strandbeskyttelse.

Klager og udtalelser:

Landskontoret for Landboret har for de 35 ejere, som Landskontoret repræsenterer, ikke villet udtale sig imod en fredning af området, men ønsker fredningsbestemmelserne givet et indhold, som gør det muligt, at der også fremtidig kan drives landbrug i området på en driftsøkonomisk forsvarlig måde. Der er tale om et meget stort fredningsområde, der i det væsentlige drives landbrugsmæssigt, og fredningens formål kan ikke begrunde de begrænsninger af landbrugets produktionsmuligheder, som følger af Fredningsnævnets afgørelse, og som vil fastlåse landbruget på et bestemt udviklingstrin.

Der bør derfor ikke ved fredningen lægges hindringer for udflytning af landbrugsbygninger fra landsbyerne Dybbøl og Smøl. Sådanne udflytninger er et aktuelt spørgsmål for enkelte ejere og kan - navnlig som følge af miljøkrav - når som helst blive presserende for de øvrige landmænd, hvis bygninger ligger i eller ved Dybbøl landsby. Hertil kommer det trafikalt uhensigtsmæssige i, at 4 landbrugsejendomme har bygningerne beliggende nord for og størstedelen af jorden beliggende syd for den stærkt befærdede Flensborg landvej. Hvis der ikke kan indrømmes en fri udflytningsret, bør der i hvert fald på hver landbrugsejendom kunne fastlægges byggefelter, hvortil en eventuel udflytning henvises.

Der bør også uden hensyn til fredningen kunne opføres ny bebyggelse i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger på en landbrugsejendom, og der bør ikke være forbud mod at oprette hønse-, ande-, gåse- eller pelsdyrfarme i området. Både fjernelse og plantning af levende hegn bør være tilladt, når det ønskes af vedkommende ejer ud fra driftsøkonomiske overvejelser.

Landskontoret har endvidere udtalt sig imod, at der anlægges en 3 m bred gangsti på kystskrænten fra skanseanlægget til Vemmingbund. En sådan sti

vil være til stor ulempe for de pågældende ejere, og på strækningen ved Viemose er der fare for udskridning. Det er da også muligt for publikum at færdes på selve strandbredden.

Andelsselskabet "Hotel Dybbøl-Banke" har ønsket, at fredningen ikke bliver til hinder for en af selskabet planlagt udvidelse af hotellet på selskabets ejendom matr.nr. 173 Dybbøl.

De øvrige ankende ejere har dels udtalt sig som Landskontoret for Landbo-ret, dels ønsket ret til henholdsvis at foretage tilbygning til eksisterende bebyggelse, genopførelse af bebyggelse i tilfælde af brand, tilplantning og indvinding af rødler.

Miljøministeriet v/den daværende Fredningsstyrelse har navnlig anført, at området ikke blot er særdeles værdifuldt i landskabelig og naturhistorisk henseende, men at skanserne og Dybbøl Mølle med omgivelser udgør et af Danmarks vigtigste nationale mindesmærker. Fredningsbestemmelserne må afspejle dette forhold, og der er derfor behov for en beskyttelse, som går ud over, hvad der er sædvanligt i andre fredede områder. Det er væsentligt ikke blot at bevare landskabet i dets nuværende tilstand, hvis hovedtræk stadig er som i 1864, men tillige at søge terrænet på den historiske slagmark genskabt, som det var i 1864. Det er derfor nødvendigt, at fredningen indeholder den særdeles restriktive bestemmelse, at der ikke kan ske udflytning af bygninger på landbrugsarealerne foran skanseterrænet, hverken nord eller syd for Dybbøl landsby.

Sønderjyllands Amtsråd og Sønderborg Byråd har indstillet, at Fredningsnævnets afgørelse i det væsentlige bliver stadfæstet. Navnlig bør der oprettholdes en mulighed for nødvendig udflytning af landbrugsbygninger, men fredningsmyndighederne må have indflydelse på placeringen. Den af Fredningsnævnet fastsatte fredningsbestemmelse herom er derfor tilfredsstillende. Særligt om stien langs kysten har Amtsrådet henvist til, at regionplanen fastlægger en sådan sti, omend ikke dens præcise forløb, men det er efter Amtsrådets opfattelse mest hensigtsmæssigt, at stien forløber på skræntoverkant.

Landbrugsministeriet v/Jordbrugsdirektoratet har udtalt, at fredningsbestemmelsen om udflytning af landbrugsbygninger hviler på et for snævert grundlag ved kun at omhandle den pågældende ejers genopførelse af sine bygninger andetsteds på samme ejendom. Der er i hvert fald på længere sigt et stort behov for jordfordeling i området nord og syd for Dybbøl landsby, og hvis Overfredningsnævnet vil løse udflytningsproblemet i sagen ved at bestemme hel eller delvis afståelse til staten af en eller flere landbrugsejendomme, bør afståelsen ske til fordel for Jordfonden med henblik på, at arealerne senere kan indgå i en jordfordeling til supplerende og omlægning af de tilbageværende landbrugsejendomme.

Danmarks Naturfredningsforening har udtrykt tilfredshed med fredningen. Foreningen har foreslået, at fredningen fortsat kommer til at indeholde en principiel udflytningsret for de pågældende ejere af landbrugsejendomme, men at der gives Fredningsnævnet en udvidet ret til at modsætte sig både beliggenhed og udformning af nybyggeriet. Foreningens lokalkomite har derimod udtalt sig til støtte for Miljøministeriets synspunkter.

Landsforeningen Dansk Vandrelaug har lagt vægt på, at der som anført i regionplanen etableres en natursti langs kysten, og har indstillet, at Fredningsnævnets beslutninger herom stadfæstes med den ændring, at stien på strækningen ved Viemose rykkes noget ind i landet. Selve stranden er uegnet for almen færdsel.

Overvejelser om jordfordeling.

Overfredningsnævnet foretog i april 1985 besigtigelse af fredningsområdet og afholdt offentligt møde om sagen. Umiddelbart derefter anmodede Overfredningsnævnet enstemmigt Jordbrugsdirektoratet om at undersøge mulighederne for at gennemføre en jordfordeling. Jordbrugsdirektoratet måtte imidlertid i juni 1986 konstatere, at en frivillig jordfordeling ikke var gennemførlig.

I december 1986 meddelte Overfredningsnævnet de 9 ejere af landbrugsejendomme, hvis bygninger er beliggende i eller ved Dybbøl landsby, at Overfred-

ningsnævnet var villig til som led i fredningen at bestemme afståelse af den enkelte ejendom til Jordfonden v/Landbrugsministeriet, såfremt den pågældende ejer måtte foretrække dette fremfor et forbud mod udflytning af bygningerne. Overfredningsnævnets beslutning herom var truffet med 6 stemmer mod én. Efter mundtlig drøftelse med ejerne har det i august 1987 måttet konstateres, at ingen af dem har ønsket deres ejendom afstået til Jordfonden.

Overfredningsnævnets beslutninger.

I sagens endelige behandling har deltaget 7 af Overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Dybbøl-området har en væsentlig historisk betydning for Danmark. Både Dybbøl-området og området ved Vemmingbund rummer betydelige landskabelige værdier. Det tiltrædes derfor, at i princippet hele det område, som er omfattet af Fredningsnævnets afgørelse, bliver undergivet fredningsbestemmelser i medfør af naturfredningslovens kapitel III til forbedret beskyttelse af de historiske minder og til opretholdelse af naturværdierne.

Den foretagne afgrænsning af fredningsområdet tiltrædes med mindre korrektioner omkring Dybbøl landsby og ved fredningsområdets grænse mod sydøst. Fredningsområdet bør således ikke omfatte andre byzonearealer ved landsbyen end størstedelen af byzonejorden under matr.nr. 29 Dybbøl og - som en praktisk konsekvens af denne beslutning - heller ikke matr.nr. 94 og landzonearealet under matr.nr. 579 Dybbøl. Fredningsområdets grænse mod sydøst bør trækkes i overensstemmelse med de faktiske bebyggelsesforhold, således at bl.a. kolonihaverne på matr.nr. 2291 Sønderborg udgår af fredningen. Der henvises nærmere til fredningskortet.

Dele af arealerne nord og syd for Dybbøl landsby hører under relativt små landbrugsejendomme, hvis bygninger ligger i eller ved landsbyen. Det må

antages, at nogle af disse ejendomme med tiden kan få behov for at erstatte de eksisterende bygninger af nye bygninger i større afstand fra byzonearealer. En udflytning af bygningerne til den i historisk henseende mest værdifulde del af fredningsområdet vil imidlertid være i afgørende modstrid med fredningens formål for så vidt angår denne del af fredningsområdet og bør - uanset de nuværende ejeres forståelige interesse deri - ikke kunne ske. Opførelse af nye landbrugsbygninger i den øvrige del af fredningsområdet kan være betænkelig af landskabelige grunde, men dette fredningshensyn bør stå tilbage for hensynet til en forsvarlig landbrugsmæssig drift og kan kun begrunde særlige reguleringsbestemmelser, hvorved der gives Fredningsnævnet indflydelse på placeringen af et sådant byggeri. Fredningsområdet bør derfor opdeles i et delområde A, der omfatter de arealer, hvortil de historiske interesser navnlig er knyttet, og et delområde B, der omfatter den øvrige del af fredningsområdet.

I delområde A skal der ikke kunne opføres ny bebyggelse bortset fra sædvanlige læskure for kreaturer og bortset fra udvidelser af allerede eksisterende landbrugsbygninger i delområdet.

I delområde B bør fredningen derimod ikke være til hinder for en nødvendig udflytning af landbrugsbygninger. De af Fredningsnævnet fastsatte bestemmelser herom kan i det væsentlige tiltrædes. I delområde B bør fredningen heller ikke være til hinder for hverken fjernelse af eksisterende levende hegn eller plantning af nye levende hegn.

Det findes ikke påkrævet, at der som led i fredningen bestemmes etablering af en sti på skræntoverkant langs hele kyststrækningen i fredningsområdet. På en del af strækningen kan færdslen henvises til strandbredden. Fredningens krav om opretholdelse af områdets nuværende tilstand bør dog ikke være til hinder for, at der kan anlægges yderligere stier i fredningsområdet, herunder på skræntoverkant langs hele kysten, men dette vil da nødvendigvis kræve anlægsmyndighedens ekspropriation eller aftale med de pågældende ejere.

Indholdet af de fredningsbestemmelser, som Fredningsnævnet har fastsat, kan iøvrigt tiltrædes med enkelte mindre ændringer. Særligt om de tiltråd-

te bestemmelser om Fredningsnævnets godkendelse af den ydre fremtræden af eventuelle udvidelser af eksisterende landbrugsbygninger i delområde A bemærkes, at det hermed tilsigtes at undgå en efter forholdene uheldig udformning af bebyggelsen navnlig i henseende til materiale- og farvevalg, og at bestemmelserne derfor kun undtagelsesvis vil være til hinder for en sædvanlig udformning af sådanne bygninger.

De foranstående beslutninger er truffet enstemmigt med følgende undtagelser: Et mindretal på 3 medlemmer har stemt for, at fredningen ikke skal forbyde pelsdyravl. Et mindretal på 2 medlemmer har stemt for at lempe det i Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 fastsatte forbud mod gartneridrift i en del af området til kun at omfatte forbud mod frugttræer. Et mindretal på ét medlem har stemt for, at fredningen skal indeholde et forbud mod oprettelse af svinefarme. Et andet mindretal på ét medlem har stemt for en tilladelse til, at bygningerne, der hører til de 4 landbrugsejendomme med jord syd for Flensborg landevej, kan erstattes af nye bygninger med en beliggenhed umiddelbart syd for landevejen.

Idet fredningsnævnets afgørelse af 1. juli 1983 ophæves, fastsættes herefter følgende fredningsbestemmelser for det ca. 747 ha store område, som er afgrænset på kortet der hører til Overfredningsnævnets afgørelse (fredningskortet):

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at bevare områdets enestående nationale værdier samt sikre, at der kan skabes forbedrede muligheder for oplevelsen af områdets historie. Fredningen har endvidere til formål at bevare de betydelige landskabelige værdier, der er knyttet til området, og at sikre almenheden passende adgang til færdsel i området.

§ 2. Bevaring af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der

må således bl.a. ikke opføres ny bebyggelse eller foretages terrænændringer eller tilplantning, medmindre en sådan tilstandsændring er tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 15.

§ 3. Nye landbrug.

Der må ikke oprettes nye landbrug, medmindre det sker ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme.

§ 4. Arealernes drift.

Det følger af § 2, at arealerne må anvendes som hidtil. Sædvanlige driftsændringer af landbrugsarealerne er tilladt, men der må ikke etableres hønseri, ande-, gåse- og pelsdyrfarme eller fiskeribrug, og der må ikke foretages tilplantning, heller ikke til juletræer eller pyntegrønt, eller oprettes planteskole. I den del af fredningsområdet, som var omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 og er særligt vist på fredningskortet, må der heller ikke oprettes gartneri.

I den del af delområde A, der ligger vest for skanserækken, må levende hegn ikke fjernes eller nyplantes. Fredningsnævnet skal efter ansøgning derom dispensere fra denne bestemmelse, hvis fjernelsen eller nyplantningen sker som led i en genskabelse af terrænet, som det så ud i 1864. I den øvrige del af fredningsområdet er fredningen ikke til hinder for fjernelse eller nyplantning af levende hegn.

Skove, krat og skrænter skal bevares, og tilstanden af søer, vandhuller og andre udyrkede arealer må ikke ændres, f.eks. ved afvanding.

§ 5. Terrænændringer.

Som anført i § 2 må der ikke foretages terrænændringer. Der må

således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages afgravning, opfyldning eller planering.

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der under iagttagelse af § 4, sidste stk., foretages dræning til forbedring af landbrugsdriften; at der graves grus til eget brug, eller at den eksisterende udgravning på "Avnbjerg" opfyldes som led i udførelsen af naturpleje.

§ 6. Bebyggelse.

- a. Med de i punkt b-e nævnte undtagelser må der ikke opføres ny bebyggelse (herunder tilbygninger samt skure og boder), og ombygning af en eksisterende bygning, hvorved den ydre fremtræden ændres, må kun foretages efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.
- b. Der må opføres sædvanlige læskure for kreaturer, men i delområde A skal Fredningsnævnet dog forinden godkende skurets beliggenhed og ydre fremtræden.
- c. Der må foretages ombygning og udvidelse af eksisterende landbrugsbygninger, men i delområde A skal Fredningsnævnet forinden godkende byggeriets ydre fremtræden.
- d. I delområde B skal Fredningsnævnet efter ansøgning derom dispensere til
 - 1) opførelse af landbrugsbyggeri på en ny landbrugsejendom, der oprettes ved kendelse i henhold til lov om jordfordeling mellem landejendomme,
 - 2) udflytning af en landbrugsejendoms bygninger, hvis den pågældende ejendom ikke længere kan drives erhvervsøkonomisk eller miljømæssigt forsvarligt med den eksisterende beliggenhed af bygningerne, og

3) opførelse af nye landbrugsbygninger for ejeren af en af de tre landbrugsejendomme i Smøl med arealer i det fredede område (matr.nr. 3, 8, 69, 72, 100 og 198 Smøl og matr.nr. 241 Broager) under forudsætning af, at opførelsen sker i forbindelse med en jordfordeling, der samler de 3 ejendommers jord i fredningsområdet under én ejendom.

Det er dog en betingelse for Fredningsnævnets pligt til at dispensere, at driftsbygningerne opføres senest samtidig med stuehuset, at bygningshøjden ikke overstiger 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for stuehuset, og at der er et rimeligt størrelsesforhold mellem drifts- og beboelsesbygningerne. Fredningsnævnet kan iøvrigt afvise den af ejeren ønskede placering af de nye bygninger, hvis placeringen eller bygningernes udformning er uheldig ud fra landskabelige hensyn, og hvis der kan påvises en i så henseende bedre beliggenhed, som ikke vil påføre ejeren usædvanlig store driftsmæssige ulemper.

e. Uanset forbudet i stk. 1 kan der på matr.nr. 173 Dybbøl uden hensyn til fredningen udføres de om- og tilbygningsarbejder, som er godkendt af Miljøministeriet og - så længe det af ministeriet i 1981 nedsatte Dybbøludvalg opretholdes - tillige af dette udvalg.

§ 7. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anbringes plankeværker, reklamer, tårne, master eller vindmøller, og der må ikke anlægges campingpladser eller oplags- og lossepladser.

§ 8. Campingvogne, telte.

Der må kun anbringes campingvogne, telte o.lign. i umiddelbar tilknytning til eksisterende bebyggelse.

§ 9. Veje og stier.

Bortset fra markveje, der følger det naturlige terræn, må der ikke anlægges nye veje og stier, se dog §§ 10 og 12.

§ 10. Særlige anlægsarbejder m.v.

Anlægsarbejder m.v., der til opfyldelse af fredningens formål udføres af staten v/Miljøministeriet eller Sønderjyllands Amtsråd efter indhentet udtalelse fra Dybbøludvalget, kan gennemføres uden hensyn til de foranstående fredningsbestemmelser, hvis foranstaltningerne udføres på offentligt ejede arealer eller med samtykke fra vedkommende private ejer.

§ 11. Landevejsalléen.

Langs landevejen fra Sønderborg til Dybbøl skal der til stadighed opretholdes en allé. Vejmyndigheden skal forelægge Fredningsnævnet en samlet plan for de foranstaltninger, som ønskes foretaget med henblik herpå. Når Fredningsnævnet har godkendt planen, må der ikke ske væsentlige afvigelser fra planen uden nævnets tilladelse.

§ 12. Offentlighedens adgang.

Den ret til færdsel og ophold på strandbredder og udyrkede arealer, som tilkommer offentligheden efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54 og 56, udvides således:

- a. Offentligheden har ret til at færdes til fods på en natursti på skræntoverkanten langs kysten på strækningen fra Sønderborg (Brohovedskansen) og omtrent til Skansegårdens vestskel, således som det er vist på fredningskortet. Stien kan gives en bredde af 3 meter fra den til enhver tid værende skræntoverkant. Det påhviler staten v/Miljøministeriet og Sønderjyllands Amtsråd at anlægge og vedligeholde stien som natursti. På begæring af vedkom-

mende private ejer skal amtsrådet lade opsætte et hegn på stiens landside, og der skal udføres nødvendig afmærkning og afskærmning langs kystskrænten.

- b. Offentligheden har ret til at færdes på et 6 m bredt areal over matr.nr. 18 Dybbøl, fra landevejen til udsigtspunktet Avnbjerg, således som det er vist på fredningskortet.
- c. Offentligheden har ret til at færdes på de stier, der er anlagt eller iøvrigt anlægges af det offentlige.

§ 13. Naturpleje.

Til opfyldelse af fredningens formål har Sønderjyllands Amtsråd ret til uden udgift for ejeren at lade foretage naturpleje i skove og krat, på skrænter, vådområder og andre udyrkede arealer, der ikke ejes af staten, f.eks. ved udtynding, hugst, slåning el. lign. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne enten er tiltrådt af ejeren eller godkendt af Fredningsnævnet.

§ 14. Afståelser.

Følgende arealer afstås til staten v/Miljøministeriet:

- 1) Et ca. 5550 m² stort areal af matr.nr. 18 Dybbøl, der omfatter udsigtspunktet "Avnbjerg". Den nuværende ejer af ejendommen har ret til at fælde den eksisterende rødgranbevoksning på arealet inden 1 år fra datoen for Overfredningsnævnets afgørelse, og ejeren har ret til vederlagsfrit at dyrke den øvrige del af arealet, indtil staten ønsker at anvende det til andet formål.
- 2) Matr.nr. 1479 Dybbøl, der omfatter et areal på 1,2266 ha.

Afståelserne anses i økonomisk henseende for at være sket pr. datoen for Fredningsnævnets afgørelse. Alle rettigheder til eller

over de afståede arealer bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Miljøministeriet overtager straks besiddelsen af det afståede. Udstykning af arealet nævnt under pkt. 1 sker ved Miljøministeriets foranstaltning og på statens bekostning.

§ 15. Dispensationer.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-13 kan meddeles efter reglerne i naturfredningslovens § 34, hvis det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

§ 16. Ophævelse af ældre fredninger.

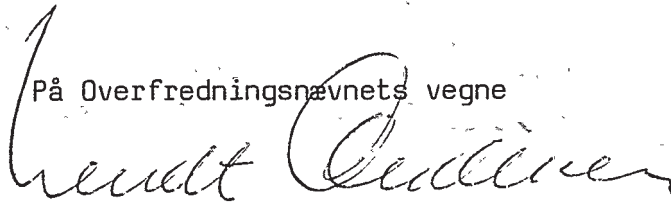
Følgende fredningskendelser og -deklarationer ophæves:

- 1) Overfredningsnævnets kendelse af 28. juni 1923.
- 2) To deklarationer af 25. april 1924, tinglyst 2. maj 1924.
- 3) Overfredningsnævnets kendelse af 22. juli 1926.
- 4) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1939.
- 5) Deklaration af 19. februar 1944, tinglyst 1. marts 1944.
- 6) Overfredningsnævnets kendelse af 3. november 1950.
- 7) Overfredningsnævnets kendelse af 5. februar 1952.
- 8) Overfredningsnævnets kendelse af 9. december 1952.
- 9) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 19. december 1953.
- 10) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 25. august 1955.
- 11) Overfredningsnævnets kendelse af 7. november 1963 med tillægskendelser af 31. december 1969 og 7. april 1970.
- 12) Fredningsnævnets kendelse af 17. maj 1974.
- 13) Overfredningsnævnets tillægskendelse af 5. februar 1975.

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato fastsat erstatningerne i anledning af fredningen til ialt 2.183.050 kr., hvortil kommer omkostningsbeløb og renter. Af disse beløb udreder staten 90 %. Ifølge bestemmelserne i naturfredningslovens § 33 er fredningens gennemførelse her-

46
efter afhængig af, at Folketingets Finansudvalg giver tilslutning til erstatningens udbetaling.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

Matr. nr.

(Ejerlejlighedsnr.)

Gade og husnr.

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 72 22 05

Fortegnelse over ejendomme, der helt eller delvis er
omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse i sag nr.

2575/83 - DYBBØLFREDNINGEN

I Sønderborg kommune

1, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20,
21, 22, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 47, 51, 53, 61, 75, 86,
87, 92, 94, 101, 103, 108, 115, 118, 123, 137, 146, 148,
159, 160, 168, 172, 173, 174, 179, 181, 184, 189, 197, 198,
206, 208, 209, 229, 238, 239, 247, 248, 256, 261, 262, 263,
264, 268, 270, 273, 284, 287, 288, 292, 293, 296, 300, 301,
305, 309, 311, 312, 315, 316, 319, 320, 321, 324, 327, 335,
339, 350, 351, 352, 371, 372, 373, 376, 378, 395, 398, 400,
405, 410, 413, 416, 424, 488, 503, 504, 505, 516, 517, 578,
755, 756, 796, 914, 948, 967, 995, 1096, 1101, 1149, 1204,
1387, 1479 Dybbøl Ejerlav, Dybbøl

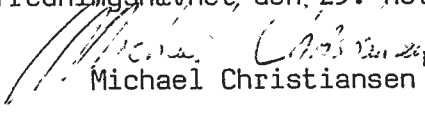
746, 748, 2236, 2291, 2292, 2821, 2888, 2929, 2930, 3658
Sønderborg

I Broager kommune

1, 7, 12, 77, 145, 241, 521, 525, 531, 644, 667, 807, 1017,
1021, 1226 Broager Ejerlav, Broager

1, 3, 5, 6, 7, 8, 11, 39, 41, 46, 53, 69, 72, 100, 127, 128,
131, 198, 283, 284, 288 Smøl, Broager

Overfredningsnævnet, den 23. november 1987

Michael Christiansen

fm.

Annulder

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds
Dommerkøtoret i Tønder
Nørregade 31 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 72 22 05

Overfredningsnævnets tillægsafgørelse

af 12. februar 1988

til afgørelse af 23. november 1987 om fredning af et
område ved Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Bro-
ager Kommuner, Sønderjyllands Amt (sag nr. 2575/83).

Overfredningsnævnet er blevet opmærksom på, at der på det til afgørel-
sen af 23. november 1987 vedlagte fredningskort desværre er enkelte
mindre fejl.

Overfredningsnævnet skal beklage dette, og finder det rigtigst ved
./. denne tillægsafgørelse at berigtige fejlene, således at vedlagte fred-
ningskort af februar 1988 erstatter det fredningskort, som fulgte med
afgørelsen af 23. november 1987.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

INDFØRT I DAGBOGEN FOR
CIVILRETTEEN I SØNDERBORG

23.02.88 02658

LYST. AKT NR. C-521

ic

Fsv ang 314 u kendt som lyst som adkomst m.
frist til udfyldning fsv. ang 5.550 m² af matrik nr. 18
Dybbøl og m. frist til udfyldning fsv. ang matrik nr.
1479 Dybbøl

I. JENSEN

kontorfuldmægtig

INDFØRT I DAGBOGEN

14.03.1989 3607

lyst - udelagt indført fsv. ang
mater m 1874 gylest

Fsv. ang 5550 m² af mater m. 18 gylest fsv. ang
fsv. ang indført m. print til 1/2 1989 til berig
kyst af udelagt

I. JENSEN
kontorleder

Fsv. ang fsv. ang til 1/2 1989

88.89

14.03.1989 3607

88.89 16.1

88.89 16.1

88.89 16.1

Matr. nr. 1608 Dybbøl

(Ejerlejlighedsnr.)

Gade og husnr.

Anmelder:

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds.
Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 31, 6270 Tønder

Påtegning på Overfredningsnævnets afgørelse af
23. november 1987 om fredning af et område ved
Dybbøl og Vemmingbund i Sønderborg og Broager
Kommuner, Sønderjyllands Amt. J.nr. 2575/83

2658.

Efter endt udstykning begæres kendelsen tinglyst endeligt på
matr.nr. 1608 Dybbøl.

Naturfredningsnævnet for Sønderjyllands
amts sydlige fredningskreds

Dommerkontoret i Tønder
Nørregade 21 - 6270 Tønder - Telf. 04 - 722205, den 30. januar 1990.

S.A. Koustrup.

INDFØRT I DAGBOGEN

31.01.90. 001244

CIVILRETTEEN I SØNDERBORG

Lyst endelig indført på
1608 Dybbøl som adkomst
f. Skat v/Niljomin..

ERIK BERTELSEN
overassistent